

Ethische code

Toelichting

Deze ethische code is het resultaat van besprekingen in alle geledingen van het Rekenhof.

Het is een tekst :

- die is aangepast aan het Belgisch Rekenhof;
- die van toepassing is op de leden en op gans het personeel;
- die aanzet tot gedragingen en praktijken die de waarden van de instelling belichamen;
- die beknopt en algemeen is geformuleerd.

Om te beklemtonen dat deze ethische code uitgaat van de principes vervat in de missieverklaring van het Rekenhof, zijn de belangrijkste passages ervan hernomen in de inleiding bij de code.

Er is gekozen voor een ethische code, eerder dan voor een deontologische code, omdat een deontologische code doorgaans verwijst naar een reeks regels waarmee wordt beoogd de adequate uitoefening van een beroep te garanderen, terwijl een ethische code de waarden expliciteert die moeten worden toegepast binnen een gegeven normenkader om de faam van een instelling te vrijwaren. Zo bevat een deontologische code regels waarvan de naleving doorgaans wordt bewaakt door een specifieke commissie die over sanctioneringsmiddelen beschikt. Een ethische code bevat daarentegen stimulerende, sensibiliserende bepalingen, waarvan de naleving voortvloeit uit een moreel engagement.

De voorliggende code heeft uitsluitend betrekking op de professionele activiteiten en handelingen, al kunnen sommige gebeurtenissen in de privésfeer van die aard zijn dat zij het professioneel functioneren aantasten.

Sommige waarden, zoals onafhankelijkheid, onpartijdigheid, deskundigheid en vertrouwelijkheid krijgen een specifieke invulling in het kader van de kernopdracht van het Rekenhof, met name de externe auditactiviteiten. Maar elke waarde heeft daarnaast ook een ruimere betekenis die iedereen van het Rekenhof aanbelangt.

De redactie van een ontwerp van ethische code impliceert bepaalde keuzes die in deze toelichting niet geval per geval kunnen worden becommentarieerd. Toch kan worden gewezen op bepaalde gevolgen die uit die keuzes voortvloeien en waarmee rekening moet worden gehouden bij de verdere implementatie van de ethische code :

- de bevestiging dat de leden en personeelsleden van het Rekenhof moeten beantwoorden aan de hoge verwachtingen van de parlementaire vergaderingen, veronderstelt dat de ethische code extern wordt verspreid; hierdoor krijgt het engagement om het externe vertrouwen in de instelling te waarborgen zijn volle betekenis;
- de goedkeuring van de ethische code houdt in dat de instelling de materiële voorwaarden schept om de naleving van de erin vervatte waarden te bevorderen; dit betekent onder meer dat het Rekenhof ruimte en middelen schept voor professionele vorming en zelfontplooiing en dat ze de toepassing van de ethische code bevordert door specifieke en duurzame initiatieven;
- de bepalingen van de ethische code zijn op zich geen basis voor disciplinaire maatregelen of andere sancties maar iedereen verbindt zich ertoe dat geheel van normen in de dagelijkse praktijk na te leven; het betreft een belangrijk moreel engagement;
- de ethische code is geen gedragscode en bevat dus geen richtlijnen in verband met gedragingen en daden die in concrete situaties moeten worden gesteld. In een latere fase zal worden bepaald hoe sommige waarden kunnen worden omgezet in concrete richtlijnen, hetzij in het algemeen, hetzij in bepaalde domeinen of voor specifieke doelgroepen. In die zin draagt de ethische code bij tot de optimalisering van een integriteitsbeleid.

Ten slotte moet erop worden gewezen dat de waarden zoals verwoord in de ethische code als vanzelfsprekend kunnen klinken voor de leden en personeelsleden van het Rekenhof en dat ze al, zelfs in grote mate, nageleefd worden. Het formaliseren van die waarden in een ethische code vormt evenwel een duidelijk signaal dat het Rekenhof zich ertoe verbindt het vertrouwen dat de buitenwereld stelt in een hoge controle-instelling waar te willen maken.

Inleiding

Controleren, evalueren, informeren

Het Rekenhof is de grondwettelijke instelling die belast is met de controle van de openbare financiën op het federale, het gefedereerde (gemeenschappen en gewesten) en het provinciale niveau.

Het staat de parlementaire vergaderingen en provincieraden bij in de uitoefening van toezicht op de inning en aanwending van overheidsmiddelen. De controle van het Rekenhof heeft betrekking op de wettelijkheid van de verrichtingen en op hun overeenstemming met de begrotingsbepalingen, op de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de boekhouding en de financiële staten en op de naleving van de principes van effectiviteit, efficiëntie en zuinigheid.

Het Rekenhof streeft naar een verbetering van de functionering van overheden. Daartoe bezorgt het de parlementaire vergaderingen, bewindslui en gecontroleerden op tegenspraak tot stand gekomen, bruikbare en betrouwbare informatie, bestaande uit bevindingen, oordelen en aanbevelingen. Het Rekenhof werkt op onafhankelijke wijze, met inachtneming van internationale auditnormen. Het steunt daarbij op een organisatie die beantwoordt aan de vereisten van deskundigheid, integriteit en motivatie. Het Rekenhof heeft oog voor maatschappelijke ontwikkelingen en streeft naar een voortrekkersrol in overheidsaudit.

(Missieverklaring van het Rekenhof)

In de missieverklaring definieert het Rekenhof het nagestreefde doel en de gestelde vereisten bij de uitvoering van zijn opdrachten.

De ethische code van het Rekenhof formuleert de waarden en principes die het handelen van de leden en personeelsleden sturen en ondersteunen. Deze waarden en principes liggen aan de basis van de geloofwaardigheid van het Rekenhof en zullen bijdragen tot de bevordering en het behoud van de vereisten inzake deskundigheid en onafhankelijkheid van de instelling en tot het vrijwaren en nog doen groeien van het vertrouwen in zijn integriteit en onpartijdigheid.

De ethische code geldt voor iedereen, leden én personeelsleden van het Rekenhof en veronderstelt een constructieve, loyale en oprechte medewerking. De leidinggevenden vervullen een voorbeeldfunctie in de naleving van de erin vervatte waarden.

De ethische code moet worden samengelezen met specifieke normen en reglementeringen waaraan leden en medewerkers van het Rekenhof zijn gebonden. Deze zijn opgenomen in de inrichtingswet van het Rekenhof, in diverse wetten en koninklijke besluiten en in het eigen personeelsstatuut.

Waarden

De leden en personeelsleden van het Rekenhof nemen zich voor navolgende waarden te concretiseren in hun professioneel handelen. Al deze waarden zijn even belangrijk.

Onafhankelijkheid

De leden en personeelsleden oefenen hun opdrachten uit in volle onafhankelijkheid ten aanzien van de gecontroleerde entiteiten en vrij van elke externe druk.

Zij stellen geen handelingen die hun onafhankelijkheid in het gedrang kunnen brengen en vermijden bijgevolg elk belangenconflict, dit is elke situatie waarin zijzelf of door een tussenpersoon een voordeel hebben dat de onpartijdige en objectieve uitoefening van hun ambt kan beïnvloeden of een gewettigd vermoeden van zulke invloed kan wekken.

Deskundigheid

De leden en de personeelsleden beantwoorden aan de hoge verwachtingen van de wetgevende vergaderingen. Dit impliceert meer bepaald dat zij er alles aan doen om ervoor te zorgen dat hun werk beantwoordt aan de hoogste kwaliteitsnormen.

De leden en personeelsleden zorgen voor het op peil houden en het ontwikkelen van de vaardigheden en de kennis die nodig zijn voor de uitvoering van de hen toevertrouwde taken.

Integriteit

De leden en personeelsleden geven blijk van een eerlijk en onberispelijk gedrag zowel bij de uitvoering van hun werk, als in het gebruik van de middelen van de instelling. Zij houden zich aan de normen die ze ten aanzien van anderen hanteren.

De leden en de personeelsleden oefenen hun functie uitsluitend uit in het belang van de instelling en in het algemeen belang. Zij vermijden elk gedrag dat hun integriteit in gevaar kan brengen.

Onpartijdigheid

De leden en personeelsleden waken erover dat het verzamelen, analyseren en communiceren van de informatie onpartijdig gebeurt.

De bevindingen, oordelen en aanbevelingen ten aanzien van de gecontroleerde entiteiten vinden op navolgbare wijze hun grond in de feiten en zijn het resultaat van een vastgestelde procedure die medegedeeld en tegensprekelijk is.

Vertrouwelijkheid

De leden en personeelsleden gaan zorgvuldig om met informatie verkregen naar aanleiding van hun professionele activiteiten. Zij verspreiden die informatie, zowel mondeling als schriftelijk, enkel volgens de modaliteiten vastgesteld door het Rekenhof en conform de vigerende regelgeving.

Loyauteit

De leden en personeelsleden leven de wetten en reglementen alsook de beslissingen van de instelling na in de uitvoering van hun werkzaamheden. Ze geven blijk van loyauteit tegenover het Rekenhof.

Respect

De leden en de personeelsleden bevorderen een positief werkklimaat en geven ruimte aan iedereen voor dialoog en zelfontplooiing. Ze respecteren zowel in de interne als externe relaties de waardigheid van iedereen.

